

Lieve Kitty,

Gisteravond sprak minister Bolkestein voor de Oranjesender er over, dat er na de oorlog een inzameling van dagboeken en brieven van deze oorlog zou worden gehouden. Natuurlijk stormden ze allemaal direct op mijn dagboek af. Stel je eens voor hoe interessant het zou zijn, als ik een roman van het Achterhuis zou uitgeven. Aan de titel alleen zouden de mensen denken, dat het een detectiveroman was.

Maar nu in ernst. De stemming onder de bevolking kan niet goed zijn: iedereen heeft honger, met het weekrantsoen kan je nog geen twee dagen uitkomen, behalve met koffiesurrogaat. De invasie laat lang op zich wachten, de mannen moeten naar Duitsland. De kinderen worden ziek of zijn ondervoed, iedereen heeft slechte kleren en slechte schoenen.

Getekend Anne Frank, op 29 maart 1944. Het fragment dateert van vier maanden voor de SS de schuilplaats van de familie Frank inbeukte en de 8 Joodse bewoners op de trein zette. In Augustus ging het dus eerst tot aan Westerbork in Drenthe, waarna het snel verderging naar Auschwitz in Polen. Hier werden mannen en vrouwen gescheiden. Vader Frank zal er de oorlog overleven, terwijl Anne en haar zus kort erna worden overgebracht naar Bergen Belsen in Duitsland. Hier stierven beiden aan ontbering in Februari 1945. Tragisch genoeg werd de familie Frank ontdekt luttele maanden voor de bevrijding van Amsterdam. Ze vertrokken met de laatste trein van Westerbork naar het oosten op 3 September 1944, één dag voor de geallieerde troepen onze stad Antwerpen zouden veroveren.

Anne Frank was één van de thema's van de jaarlijkse Europese bijeenkomst van de Youth for Peace, de jongerenbeweging van Sant'Egidio die op lokaal en internationaal vlak streeft naar solidariteit met de zwaksten in een vreedevolle wereld. Met meer dan 700 jongeren van over heel Europa bezochten we het Anne Frankhuis aan de Amsterdamse grachten. We reflecteerden over haar verhaal en lieten onze stem horen tegen haat en egoïsme, die aan het begin van elke oorlog liggen. De Shoah was immers in se een drieste oorlog tegen het Joodse volk. We luisterden er naar de getuigenissen van onze Oekraïense vrienden, die op gevaar van eigen leven trouw bleven aan hun missie: het dienen van de armen en de organisatie van de school van vrede. Een plek waar kinderen naast hulp met schoolwerk ook wordt aangeleerd om vreedevol met elkaar om te gaan. Het lijkt misschien evident, maar ook in de vier moeilijke buurten waar de Youth for Peace in Antwerpen de school van vrede organiseert, zien we dat dit niet vanzelfsprekend is.

Onze generatie, geboren na de val van de Berlijnse muur, is er één van hoop op vrede. We groeiden op in een wereld die niet meer bipolar was, in een Europese Unie die ons welvaart en geborgenheid gaf. Oorlog leek ons iets van in de les geschiedenis. Vanaf 24 februari kreeg deze gedachte een zware knauw met de Russische inval in Oekraïne, maar toch is het aan ons, onze generatie die weet dat vrede niet onmogelijk is, om ons opnieuw tegen deze oorlog te verzetten, ons te verzetten tegen de nieuwe wedloop van wapens. We deden deze zomer in Amsterdam, en doen het vandaag opnieuw.

Anne Frank zelf is ons voorbeeld van hoop. Zelfs in haar schijnbaar uitzichtloze situatie hield ze moedig vol. In juni 1944, net na de Geallieerde inval in Normandië, schreef ze bijvoorbeeld:

‘de hoop doet ons herleven, maakt ons weer moedig, maakt ons weer sterk. Want moedig moeten wij de vele angsten, de ontberingen en het lijden doorstaan.’

Het verhaal van Anne Frank lijkt ons soms evident, velen denken het al goed genoeg te kennen, vinden het misschien zelfs overbodig om haar museum nog eens te bezoeken. Toch was het voor ons een echte wake-up call. De tastbaarheid en nabijheid van de familie Frank troffen me. Het leerboek Nederlands van de Duitse vader Frank en de schoolwerkjes van Anne katapulteerden me terug naar mijn schooltijd. Ook de getuigenis over Johannes Kleiman, één van de medewerkers in het bedrijf voor het achterhuis en redders van de familie Frank, sprak me speciaal aan. Over Johannes werd gezegd dat hij ‘s ochtends onuitstaanbaar was zonder een kop koffie en de krant. Mijn punt is dat de helden van toen ook maar gewone mensen waren zoals u en ik.

Laat ons niet bang zijn moedig verhaal te verkondigen en ons in hun voorbeeld als jongeren samen te verzetten tegen de oorlogen van onze eeuw. Ook tegen antisemitisme, dat in Europa terug is van nooit weggeweest, laten we onze stem horen. Denken we bijvoorbeeld aan de antisemitische moorden op de Joodse Sarah Halimi en Eyal Haddad in Frankrijk die in ons land amper of niet in het nieuws kwamen. Ook op de Bosuil, mijn geliefd voetbalstadion, vinden hooligans het soms nog steeds nodig de tegenpartij voor joden uit te schelden.

De Youth for Peace neemt daarentegen voorbeeld aan de hoop van Anne Frank, voorbeeld aan de moed van Johannes Kleiman. Wij, de generatie die gelooft dat een wereld in vrede écht mogelijk is, staan hier vandaag om de Shoah te blijven herinneren, nee te zeggen tegen de hernieuwde polarisatie in de wereld en ja tegen de hoop op op vrede.